

VALTUUTTAMINEN OSAKEYHTIÖOIKEUDESSA

Roopert Laitinen – Vesa Rasinaho¹

<https://doi.org/10.33344/vol16iss2pp8-21>

Helsinki Law Review, 2/2022, pp. 8–21

© 2023 Pykälä ry, Mannerheimintie 3 B, 5th floor, 00100 Helsinki, Finland, and the author.

I. JOHDANTO

Osaakeyhtiö ei oikeushenkilönä voi toimia ”itse” vaan aina² luonnollisen henkilön tai henkilöiden välityksellä.³ Muun muassa tätä varten osakeyhtiölaissa (624/2006, ”OYL”) säädetään osakeyhtiön organisaatiosta. Oikeudellisesti ajateltuna ”toimiminen” osakeyhtiössä sisältää ainakin kaksi elementtiä, päätöksenteon ja oikeustoimiin ryhtymisen. Päätöksentekoa osakeyhtiön elimissä, yhtiökokouksessa, hallituksessa ja toimitusjohtajan toiminnassa, säädellään varsin kattavasti OYL:ssa. Oikeustoimiin ryhtymisen sääntely perustuu ensisijaisesti OYL:n edustamista ja ylemmän toimielimen päätösten täytäntöönpanoa koskevaan sääntelyyn.

Osaakeyhtiölain säännösten lisäksi niin päätöksenteossa kuin oikeustoimien tekemisessä merkittävässä asemassa on yleinen siviilioikeus. Osaakeyhtiölaissa ei säännellä tarkemmin osakeyhtiön toimitusjohtajan alapuolella olevan organisaation (työntekijät, joihin kaikki johtoryhmän jäsenet toimitusjohtajaa lukuun ottamatta kuuluvat) oikeutta tehdä päätöksiä yhtiötä koskevissa asioissa eikä oikeutta ryhtyä yhtiön puolesta oikeustoimiin.

Koska sekä päätöksenteko että oikeustoimiin ryhtyminen edellyttävät usein joustavuutta, esille nousee kysymys näitä koskevien oikeuksien antamisesta organisaation alemmille tasoille. Suomen kielessä tällaista toimivaltuuksien antamista kutsutaan usein valtuuttamiseksi.

---

1 OTM, AA Roopert Laitinen ja OTK, AA, VTM Vesa Rasinaho työskentelevät asianajotoimisto Castrén & Snellmanilla ja ovat erikoistuneet yhtiöoikeuteen.
2 Oma kysymyksensä, jota ei käsitellä tässä laajemmin, on automaattinen toiminta tietojärjestelmien kautta. Näidenkin toiminta perustuu lopulta luonnollisen henkilön alkuun panemaan prosessiin.
3 Norros, Olli: Velvoiteoikeus. Alma Talent 2018, s. 294. (Norros 2018)

2. VALTUUTTAMISEN, KELPOISUUDEN JA TOIMIVALLAN KÄSITTEET

Osaakeyhtiölaissa viitataan valtuuttamiseen seuraavissa säännöksissä (ja niihin viittaavissa tai niitä tukevista toissijaisissa säännöksissä, joita ei luetella tässä): 3:10 (hallituksen antama valtuutus allekirjoittaa osakekirja), 3:14 a (yhtiökokouksen valtuutus hallitukselle päättää arvo-osuusjärjestelmään liittymisestä tai siitä poistumisesta), 5:8 (osakkeenomistajan asia-miehelleen antama valtuutus käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa), 6:17 (toimitusjohtajan ryhtyminen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin hallituksen valtuuttamana) sekä 9:2, 10:2, 11:2, 13:6, 15:5 ja 15:10 (yhtiökokouksen antama valtuutus hallitukselle päättää osakeannista, optio-oikeuksien antamisesta tai osakepääoman rahastokorotuksesta, osingon tai muun vapaan oman pääoman jaosta, omien osakkeiden hankkimisesta tai osakkeiden hankkimis-tai lunastusehdon käyttämisestä).

Osaakeyhtiölaissa käytetty sana ”valtuuttaa” tai ”valtuutus” viittaa ainakin suurimmassa osassa viitattuja säännöksiä päätösvallan delegointiin yhtiökokoukselta hallitukselle. Sanaa valtuuttaa ei osakeyhtiölaissa käytetä tarkoittamaan sopimusten tai muiden oikeustoimien tekemistä koskevan oikeuden antamista kuten laissa varallisuus- ja oikeudellisista oikeustoimista (228/1929, ”OikTL”), vaan OYL:ssa puhutaan tältä osin edustamisesta.⁴

Ruotsin kielessä sitä vastoin käytetään eri sanoja riippuen siitä, onko kyseessä päätösvallan delegointi (*bemyndiga/bemyndigande*) vai oikeustoimeen ryhtymisoikeuden antaminen (*befullmäktiga/fullmakt*)⁵. Osaakeyhtiölain ruotsinkielisessä käännöksessä kaikki edellä viitatu-t valtuuttamista koskevat tekstit on käännetty käyttäen sanaa ”*bemyndiga*” lukuun ottamatta 5:8, jossa termi on ”*fullmakt*”.⁶

Suomen kielen sanan ”valtuuttaa” kaksimerkityksisyys tekee delegointia koskevien asioiden ymmärtämisen vaikeaksi niin maallikoille kuin asiaan perehtyneillekin. Aina ei ole selvää, milloin jossakin valtuutuksessa on kyseessä päätösvallan delegointi ja milloin taas edustamisoikeuden myöntäminen. Vaikka OYL:n säännökset onkin yleensä kirjoitettu siten, että niissä puhutaan

---

4 Myös sanaa edustaminen käytetään OikTL 2 luvun 26 §:ssä OYL:ista poikkeavassa merkityksessä viitaten aktiivisen oikeustoimeen ryhtymisen sijasta vastapuolena olemiseen. Ilmeisesti tällä viitataan nk. passiiviseen edustamiseen eli siihen, milloin tiedoksiannon henkilölle katsotaan tulleen päämiehelle. Yleisesti passiivisesta edustamisesta ks. Hemmo, Mika: Sopimusoikeus I. Talentum 2003, s. 455–457. (Hemmo 2003)
5 Tämän huomion inspiraatiosta kiitämme Twitter-keskustelua professori Jukka Mähösen kanssa.
6 Lisäksi huomiona, että toimintakertomuksessa osakeanti- ja optio-oikeuksien antamisvaltuutuksista annettavia tietoja koskevassa OYL 8:7 ruotsinkielisessä käännöksessä puhutaan ”*styrelsens gällande fullmakter att emittera aktier...*” kun muualla laissa osakeantivaltuutus on *emissionsbemyndigande*. OYL 8:7:n ruotsinkielisessä käännöksessä vaikuttaisi olevan tältä osin käännösvirhe.

nimenomaisesti (yleensä hallituksen) valtuuttamisesta *päättämään* (korostus tässä), käytännössä usein esimerkiksi yhtiökokouksen tai hallituksen pöytäkirjoissa todetaan vain, että hallitus, toimitusjohtaja tai muu taho on valtuutettu johonkin mainitsematta erikseen päättämisestä. Tällöin voi jäädä epäselväksi, onko tarkoituksena delegoida päätösvaltaa, oikeustoimen teko-oikeus vai molempia.

Itse valtuutuksen käsitteen lisäksi päätösvalan delegointiin ja edustus-oikeuden antamiseen liittyy myös muita sekaannusta aiheuttavia käsitteitä. Niin OYL:ssa kuin OikTL:ssa käytetään kelpoisuuden ja toimivallan käsitteitä. Kumpakaan käsitettä ei erityisemmin määritellä kummassakaan laissa, mutta niiden edustamisoikeuteen liittyvä ydinsisältö ilmenee ainakin jotenkuten OikTL 10 ja 11 §:istä. Kelpoisuus on OikTL:n ruotsinkielisessä käännöksessä *behörighet* ja toimivalta *befogenhet*.

Osakeyhtiölaissa kelpoisuudesta säädetään seuraavissa säännöksissä: 6:10 (hallituksen jäsenen kelpoisuus tehtävänsä), 6:28 (yhtiön edustajan edustus-oikeudellinen kelpoisuus), 18:5 (uskotun miehen kelpoisuus esittää vaatimuksia ja ryhtyä toimiin), 20:4 (toimikelpoisen hallituksen puuttuminen) sekä 20:21 (ja 22) (rekisteristä poistetun yhtiön edustajan kelpoisuus toimia yhtiön puolesta). Kaikissa näissä ruotsinkielinen käännös on *behörighet*.

Toimivallasta säädetään seuraavissa säännöksissä: OYL 5:2 (yhtiökokouksen päätösvalta), 6:4 a (pörssiyhtiön hallituksen päätös pörssiyhtiön toimista), 6:27 ja 28 § (edustajan toimivallan rajoitukset) sekä 16 § ja 17:9 (sulautumisesta tai jakautumisesta päättämään toimivaltainen elin). Osakeyhtiölain ruotsinkielisessä käännöksessä päätöksentekoon liittyvä toimivalta on käännetty *”behörighet”*, mutta edustamiseen liittyvissä säännöksissä OYL 6:27 ja 6:28 *”befogenhet”* OikTL:ia vastaten.⁷ Näiden lisäksi OYL:ssa käytetään käsitettä yleistoimivalta, jolla tarkoitetaan hallituksen (tai toimitusjohtajan) yleistä oikeutta ja velvollisuutta huolehtia ja päättää yhtiön asioista siltä osin kuin tehtäviä ei ole erikseen laissa osoitettu yhtiökokoukselle tai hallintoneuvostolle (OYL 6:2 ja 6:17). Yleistoimivallan käännös on kaikissa kohdissa *”allmän behörighet”*, vaikka pelkkä toimivalta siis on *”befogenhet”*. On selvää, ettei yleistoimivallan ja toimivallan käsitteiden samankaltaisuudesta siten voi tehdä mitään käsitelainopillisia johtopäätöksiä.

Edellä esitetystä voidaan todeta, että sanalla kelpoisuus (käännös *behörighet*) tarkoitetaan OYL:ssa eri kohdissa joko sitä, täyttääkö henkilö tehtävässä ololle asetetut edellytykset (esim. liiketoimintakielto), kykyä tehdä päätöksiä tai ryhtyä toimiin sekä OikTL:ia vastaavaa edustus-oikeudellista kelpoisuutta tehdä oikeustoimia päämiehen (yhtiö) puolesta ja sitoa tämä sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen. Toimivallalla viitataan taas yhtäältä oikeuteen tehdä päätöksiä tietyssä asiassa (käännös *behörighet*) ja toisaalta edustajan edustus-oikeuteen vaikuttavaan ulospäin näkymättömään seikkaan (OikTL:ia vastaava käännös *befogenhet*).

7 Osakeyhtiölain ruotsinkielisessä käännöksessä käytetään sanaa *”befogenhet”* myös 5:9:ssä ilman, että suomenkielisessä tekstissä puhuttaisiin kelpoisuudesta tai toimivallasta.

Yleisen käsitesekaannuksen lisäksi tulkintaongelmia aiheuttavat ne OYL:n kohdat, joissa valtuutuksen, kelpoisuuden tai toimivallan todetaan liittyvän henkilön oikeuteen *”ryhtyä toimiin”* (OYL 6:17, 18:5 sekä 20:22). Ymmärrämme *”toimeen ryhtymisen”* sisältävän sekä oikeuden päättää, mitä toimia yhtiön (tai uskotun miehen osalta vähemmistöosakkaiden) puolesta tehdään, että oikeuden edustaa yhtiötä (tai vähemmistöosakkaita) näissä toimissa.

3. VALTUUTTAMINEN SIVIILIOIKEUDESSA JA OSAKEYHTIÖLAISSA

Siviilioikeudellisesti valtuutus on sopimuskomppaniin kohdistettu tahdonilmaisuuksena, toimi, joka synnyttää päämiehen edustajalle kelpuutuksen toimia päämiehen puolesta. Oikeuskirjallisuudessa todetaan: *”Valtuutustoimen sisältö ratkaisee. Mitä siitä ilmenee, siihen sopimuskomppani on oikeutettu luottamaan.”*⁸ Valtuutuksesta on säännöksiä kauppakaaren 18 luvussa sekä OikTL:ssa. OikTL 10.1 §:n mukaan se, joka on valtuuttanut toisen tekemään sopimuksia tai muita oikeustoimia, tulee suhteessaan kolmanteen henkilöön välittömästi oikeutetuksi ja veloitetuksi oikeustoimen perusteella, jonka valtuutettu valtuutuksen rajoissa tekee valtuuttajan nimessä. Myös osakeyhtiön jokapäiväisen toiminnan osalta merkittävässä roolissa oleva asemavaltuutus on tunnustettu laissa. OikTL 10.2 §:ssä todetaan, että milloin jollakin toisen toimessa ollen tai muuten toisen kanssa tekemänsä sopimuksen johdosta on sellainen asema, että siihen lain tai yleisen tavan mukaan liittyy määrätynlainen kelpoisuus toimia tämän puolesta, katsotaan hänet valtuutetuksi tämän kelpoisuuden, eli edustusvallan, rajoissa tekemään oikeustoimia.⁹ Näin ollen valtuutus voi syntyä myös ilman varsinaista valtuustahdonilmaisua.¹⁰

Osakeyhtiöoikeudessa valtuutuksen käsite liittyy yhtäältä yhtiön edustamiseen edellä kuvatulla tavoin, nykyistä edeltäneen osakeyhtiölain terminologiassa *”toiminimen kirjoittamiseen”*, joka siis ylätasolla vastaa OikTL:n tarkoittamaa valtuutusta, eli oikeutta sitoa päämies (yhtiö) sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen. Osakeyhtiössä voidaan yhtiöoikeudellisen edustamisen lisäksi käyttää siviilioikeudessa tunnettuja valtuuttamista koskevia menettelyitä, jolloin valtuutukseen sovelletaan OikTL 2 luvun säännöksiä.¹¹ Toisaalta taas valtuutuksella viitataan OYL:ssa yhtiökokouksen päätösvalan delegointiin hallitukselle osakeantivaltuutuksella ja muilla edellä kuvatuilla päätösvalan delegointivaltuutuksilla.

8 Norri, Matti: Johdatus Siviilioikeuteen. Kauppakamari 2009, s. 47. (Norri 2009)

9 Hemmo 2003, s. 465. Ks. myös Kaisto, Janne: Oikeustoimiopin perusteet. Kauppakamari 2015, s. 35. (Kaisto 2015)

10 Kaisto 2015, s. 34–35.

11 Mähönen, Jukka – Villa, Seppo: Osakeyhtiö III – Corporate Governance. Alma Talent 2019, s. 382. (Mähönen – Villa 2019)

4. KELPOISUUS JA TOIMIVALTA OSAKEYHTIÖN EDUSTAMISESSA

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiössä ylintä päätösvaltaa käyttävät osakkeenomistajat, jotka yhtiökokouksessa päättävät sille OYL:n nojalla kuuluvista asioista. Yhtiöjärjestyksessä voidaan lisäksi määrätä, että yhtiökokous päättää toimitusjohtajan ja hallituksen yleistöimivaltaan kuuluvasta asiasta. Osakeyhtiölle pakollinen hallitus puolestaan huolehtii yhtiön hallinnosta ja yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ns. yleistöimivaltansa mukaisesti. Jos yhtiöllä on toimitusjohtaja, tämä voi päättää yhtiön juoksevaan hallintoon (jokapäiväiseen liiketoimintaan) liittyvistä asioista hallituksen ohella (jaettu yleistöimivalta).

Osakeyhtiölain 6:25:n mukaan hallitus edustaa yhtiötä. Toimitusjohtaja voi edustaa yhtiötä asiassa, joka OYL 6:17:n nojalla kuuluu hänen tehtäviinsä. Yhtiön edustamisella tarkoitetaan kykyä tehdä oikeustoimia yhtiötä sitovasti sekä olla asianosaisena tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, eli niin sanottua aktiivista edustamista. Edustamiseen liittyy myös kyky ottaa vastaan haasteita ja muita tiedonantoja yhtiön puolesta, eli niin sanottu passiivinen edustaminen, josta säädetään OYL 24:5:ssä.¹² Edellä kuvattua edustusvallan kokonaisuutta kutsutaan myös lakisääteiseksi edustamiseksi.¹³

Henkilön tai toimielimen kelpoisuus osakeyhtiön edustamiseen voi perustua joko OYL:n säännökseen, yhtiöjärjestyksen määräykseen tai toimielimen tekemään päätökseen.¹⁴ Toisin kuin OikTL:n mukaisessa valtuutuksessa, jossa valtuutetun edustusoikeudellista kelpoisuutta voidaan rajoittaa valtakirjaan otettavalla määräyksellä, kaikilla OYL:n mukaisilla edustajilla on sama edustusoikeudellinen kelpoisuus. Poikkeuksena on toimitusjohtaja, jonka edustusoikeudellinen kelpoisuus rajoittuu juoksevaan hallintoon (jokapäiväiseen liiketoimintaan) ellei tälle anneta erillistä edustusoikeutta, jolloin toimitusjohtajan edustusoikeudellinen kelpoisuus laajenee samaksi kuin muiden edustajien kelpoisuus.¹⁵ Lisäksi edustajilta voidaan edellyttää toimimista yhdessä (6:27, ns. kollektiivirajoitus), mutta tämä edellytys ei muuta kelpoisuuden ulottuvuutta

yhteistoimintaedellytyksen täytyessä. Kahdella ”toiminimenkirjoittajalla”, joilla on oikeus edustaa yhtiötä kaksi yhdessä, on siten yhdessä toimiessaan sama kelpoisuus sitoa yhtiö vaikkapa koko liiketoiminnan myyntiin kuin sellaisella yhtiön hallituksen puheenjohtajalla, joka yhtiöjärjestyksen mukaan edustaa yhtiötä yksin. Prokuralain (130/1979) mukainen oikeus on OYL:n mukaista edustamisoikeutta rajoitetumpi eikä sitä käsitellä tässä esityksessä, vaikkakin erot prokuran ja edustusoikeuden välillä ovat vähäiset. Myös OYL 24:5:n mukainen kelpoisuus passiiviseen edustamiseen (tiedoksiantojen vastaanottoon) saattaa olla henkilöllä (esim. hallituksen varajäsenellä), jolla ei ole yksin eikä yhdessä toisen kanssa minkäänlaista aktiivista edustamisoikeutta (”toiminimenkirjoittamisoikeutta”).

Nykyistä edeltäneen osakeyhtiölain (734/1978) esitöiden mukaan yhtiön edustajan kelpoisuutta rajoittavat lain säännökset eri elinten tehtävien jaosta sekä säännökset, joissa tietyt oikeustoimet on kokonaan kielletty.¹⁶ Edustajan kelpoisuuden kytkös yhtiön elinten päätöksentekoon on osaltaan vahvistettu tapauksessa KKO 2014:65, jossa katsottiin, että yhtiön sinällään laillisen edustajan yhtiön nimissä tekemä sitoumus yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen ei sitonut yhtiötä yhtiökokouksen asianmukaisen päätöksen puuttuessa. KKO:n mukaan kyseessä tällöin oli nimenomaan kelpoisuuden, ei toimivallan ylitys. Tällöin yhtiön sitomattomuus ei ole riippuvainen vastapuolen mahdollisesta vilpittömästä mielestä.¹⁷

Vaikka edustamisen ulottuvuus siis kytkeytyy yhtiön elinten oikeuteen tehdä päätöksiä, se on kuitenkin eri asia kuin päätöksenteko, sillä pelkästään oikeus edustaa yhtiötä suhteessa kolmansiiin osapuoliin ei itsessään anna henkilölle tai toimielimelle oikeutta tehdä päätöksiä yhtiön puolesta, perustuipa edustusoikeus OYL:n mukaiseen edustusoikeuteen tai OikTL:n mukaiseen valtuutukseen (valtakirjaan, asemavaltuuteen).¹⁸ Edustusoikeudesta säädetään OYL 6:25:ssä ja 6:26:ssä. Edustamisoikeuden ulottuvuuden osalta keskeisiä ovat kelpoisuuden ja toimivallan käsitteet, joihin viitataan OYL 6:28:ssä niitä määrittelemättä.

Oikeuskirjallisuudessa edustusoikeudellisen toimivallan katsotaan liittyvän yhtiön sisäiseen päätöksentekoon ja kelpoisuuden yhtiön tahdonilmaisun välittämiseen sopimuskumppanille.¹⁹ Edustusoikeus (kelpoisuus) ei itsessään anna edustusoikeudellista toimivaltaa (pätöksenteko-oikeutta). Edustusoikeudellinen toimivalta perustuu erikseen OYL:n säännöksiin, yhtiöjärjestyksen määräyksiin, yhtiön toimielinten tekemiin päteviin päätöksiin taikka asianomaisen edustajan

12 Airaksinen, Manne – Pulkkinen, Pekka – Rasinaho, Vesa: Osakeyhtiölaki I-II (jatkuvatäydenteinen), 6:25 ja 24:5. (Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I ja II) sekä Kyläkallio, Juhani – Iiro, Olli – Kyläkallio, Kalle: Osakeyhtiö I. Edita 2020, kohta N 1.1, s. 674. (Kyläkallio ym. 2020a)

13 Mähönen, Jukka – Villa, Seppo: Osakeyhtiö I – Yleiset opit. Talentum 2015, s. 284–285. (Mähönen – Villa 2015)

14 Kyläkallio ym. 2020a, kohta N 1.1, s. 674.

15 Esim. Taxell, Lars Erik: Aktiebolagets organisation. Åbo Akademi 1983, s. 84. (Taxell 1983) Mähönen ja Villa (Mähönen – Villa 2019), s. 386, toteavat, ettei yhtiön nimetty edustaja ole kelpoinen edustamaan yhtiötä toimissa, jotka edellyttävät hallituksen, hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan henkilökohtaista toimintaa. Ymmärrämme tämän viittaavan hallituksen sellaiseen erityistöimivaltaan, johon liittyy henkilökohtainen allekirjoitus tai muu vahvistus eikä esimerkiksi siihen, ettei nimetyllä edustajalla olisi kelpoisuutta asioissa, jotka edellyttävät hallituksen tai toimitusjohtajan päätöksentekoa. Tällaisia asioita ovat ainakin tilinpäätöksen ja kauppakisteri-ilmoituksen sekä kauppakisteri-ilmoitukseen liittyvien vahvistusten allekirjoittaminen. Näkisimme itse, ettei tällaisissa asioissa ole kyse oikeustoimen tekemistä koskevasta edustamisesta.

16 HE 89/1996 vp., s. 109. HE 109/2005 vp., s. 89 mukaan OYL:n edustamista koskevat säännökset vastaavat aiempaa oikeustilaa. Edustajan kelpoisuuden kytkeminen yhtiön elinten tehtävienjakoon on keskeisin johtopäätös myös ruotsalaisessa väitöskirjassa Åhman, Ola: Behörighet och befogenhet i aktiebolagsrätten. Iustus Förlag 1997. (Åhman 1997) Kelpoisuuden (*behörighet*) ja toimivallan (*befogenhet*) käsitteiden epäselvyydestä Ruotsin oikeudessa ks. *ibid.*, s. 116 ss.

17 KKO:n ratkaisun perusteluja voidaan kritisoida siitä, että niissä viitataan yhtiökokouksen asianmukaisen päätöksen puutteeseen eikä niinkään siihen, ettei yhtiön edustajan (hallituksen puheenjohtajan) kelpoisuus ulotu asiaan, josta hallitus ei olisi voinut päättää. Esitöiden ja oikeuskirjallisuuden perusteella ratkaisevaa ei pitäisi niinkään olla päätöksen, vaan päätöksenteko-oikeuden puuttuminen.

18 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:25 ja Mähönen – Villa 2019.

19 Hemmo 2003, s. 469.

asemaan osakeyhtiön organisaatiossa.²⁰ Yhteenvetona voidaan todeta, että oikeus edustaa osakeyhtiötä määrittäen edustajan ”kelpoisuudella”, kun taas ”toimivallalla” tarkoitetaan sitä, kenellä henkilöllä tai millä osakeyhtiön toimielimellä on päätöksenteko-oikeus edustamisen kohteena olevasta oikeustoimesta.²¹

Hallituksen ja toimitusjohtajan kohdalla toimivallan ja kelpoisuuden voidaan katsoa olevan pääsääntöisesti yhdenmukaisia, mutta esimerkiksi yhtiön OYL 6:26:n mukaisella toiminimenkirjoittajalla ei pelkästään tämän aseman perusteella ole itsenäistä päätöksenteko-oikeutta eli edustuksellista toimivaltaa. Huomionarvoista toki on, että sellainen päätöksenteko-oikeus voi perustua esimerkiksi asemavaltuutuksen kaltaiseen implisiittiseen oikeuteen, ts. nimenkirjoitusoikeutetun tosiasialliseen asemaan osakeyhtiössä.²² Kelpoisuuden ja toimivallan erottelulla on oikeuskirjallisuudessa katsottu olevan merkitystä osakeyhtiön kannalta merkittävämpien oikeustoimien kohdalla, mikä viittaa siihen, että ”vähämerkityksisemmissä asioissa” kelpoisuuden katsotaan implisiittisesti sisältävän myös toimivallan, ainakin jos toimivaltaa ei esimerkiksi sisäisillä ohjeilla erikseen rajoiteta.²³

5. EDUSTAMISOIKEUDEN ELI NIMENKIRJOITUSOIKEUDEN DELEGOINTI

Osakeyhtiölaissa ei säännellä selkeästi sitä, miten yhtiön edustaja voi siirtää edelleen kelpoisuutta yhtiön sitomiseen oikeustoimeen. Oikeuskirjallisuudessa katsotaan, ettei yhtiön edustaja voi siirtää yhtiöoikeudellista edustusoikeuttaan edelleen.²⁴ Sen sijaan kirjallisuudessa katsotaan, että yhtiön edustaja voisi antaa OikTL:n mukaisen valtuutuksen niissä rajoissa, joissa hän voi toimia yhtiön puolesta²⁵, eli oman edustusoikeudellisen kelpoisuutensa rajoissa. Toimitusjohtaja, jolla ei ole erillistä ”toiminimenkirjoitusoikeutta”, voi siten antaa OikTL:n mukaisia valtuutuksia vain yhtiön juoksevaan hallintoon liittyvissä asioissa. Käytännössä on erittäin tavallista, että yhtiön edustajat, niin hallituksen jäsenet kuin muut ”toiminimenkirjoittajat”, allekirjoittavat varsin rutiininomaisesti erilaisia valtakirjoja. Käytäntöä on kritisoitu muun muassa sillä, että valtuutus on lähtökohtaisesti mielletty henkilökohtaisesti eikä siten siirtokelpoiseksi.²⁶

Voidaan myös esittää, että kun edustusoikeus ei sisällä päätösvaltaa, ”toiminimenkirjoittajalla” olisi kylläkin kelpoisuus muttei toimivaltaa valtakirjan antamiseen. Tällöin valtakirja olisi sinällään OikTL:n mukaisesti pätevä, mutta sen nojalla tehdyn oikeustoimen sitomattomuuteen yhtiötä kohtaan riittäisi, että yhtiö OikTL 11 §:n mukaisesti näyttää vastapuolen tienneen tai pitäneen tietää joko a) siitä, ettei valtakirjan antamisesta ole tehty asianmukaista päätöstä tai b) ettei valtakirjan nojalla tehdystä toimesta ole tehty asianmukaista päätöstä. Ottaen huomioon yhtiön edustajien antamien valtakirjojen huomattava yleisyys nähdäksemme tällaisten valtakirjojen tulisi antaa asiamiehelle valtakirjassa määritetyn OikTL:n mukainen kelpoisuus (kunhan se ei ylitä hallituksen kelpoisuutta eikä siten voi koskea esimerkiksi sitoumusta osakeantiin). Myös OikTL 11 §:n osalta katsomme, että valtakirjan nojalla tehdyn toimen sitomattomuuteen suhteessa yhtiöön ei tulisi riittää se, että vastapuoli tiesi, ettei valtakirjan antamisesta ole päätetty, vaan sitomattomuus edellyttää vastapuolen tietoisuutta itse oikeustoimea koskevan päätöksenteon puutteesta.

Yhtiökokouksen päätösten täytäntöönpanosta ensisijaisesti vastaavana tahona toimii hallitus, ja hallituksen kelpoisuuden katsotaan ulottuvan yhtiökokouspäätösten täytäntöönpanoon ilman, että yhtiökokouksen päätöksessä tätä erikseen todettaisiin.²⁷ Hovioikeuskäytännössä on myös hyväksytty, että yhtiökokous voisi valtuuttaa osakkeenomistajan tai muun asiamiehen, jolla ei ole yleistä edustamisoikeutta, panemaan täytäntöön yhtiökokouksen päätöksen.²⁸ Kun yhtiökokouksella ei ole oikeutta myöntää edustusoikeuksia (OYL 6:26 e contrario), yhtiökokous ei voine myöntää valtuutuksia, jotka oikeuttaisivat mihinkään muuhun kuin yhtiökokouspäätöksen mukaisen (yleensä pöytäkirjasta ilmenevän) oikeustoimen tekemiseen. Yhtiökokouksen muulle kuin edustamiseen oikeutetulle myöntämän ”täytäntöönpanovaltuutuksen” mukainen kelpoisuus ja toimivalta ovat siten identtiset ja ilmenevät suoraan yhtiökokouksen päätöksestä (edellyttäen, että päätös itsessään on laillinen). Yhtiökokouksen muulle kuin edustamiseen oikeutetulle taholle myöntämään ”täytäntöönpanovaltuutukseen” liittyy kysymyksiä myös valtuutetun ja valtuuttajan (osakkeenomistajien) vastuusta valtuutetun mahdollisista laiminlyönneistä.²⁹ Korostamme, että KKO:n oikeuskäytäntöä yhtiökokouksen myöntämästä edustusoikeudellisesta tai OikTL:n tarkoittamasta valtuutuksesta ja sen oikeusvaikutuksista ei tietääksemme ole olemassa.

---

20 Mähönen – Villa 2019, s. 382.

21 Mähönen – Villa 2019, s. 382.

22 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:25.

23 Hemmo 2003, s. 470.

24 Kyläkallio ym. 2020a, kohta N 1.1. Taxell 1983, s. 84.

25 Kyläkallio ym. 2020a, kohta N 1.1., Af Schultén, Gerhard: Osakeyhtiölain kommentaari I 2003, s. 547, Taxell 1983, s. 84.

26 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:26.

---

27 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:25.

28 Kyläkallio ym. 2020a, kohta N 1.1, s. 674 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö.

29 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:25. Hallituksen sivuuttamisella ei tulisi voida rajoittaa yhtiön päätöksentekoon ja päätöksen täytäntöönpanoon liittyvää vastuuta. Hallituksen täytäntöönpanossa yhtiökokouksen päätöksiä (vaikka sitten delegoimalla oikeustoimen teko edelleen) hallituksella säilyy OYL 2 luvun mukainen periaatteessa hyvin laaja vastuu täytäntöönpanosta, vaikka se ei teekään itse päätöstä.

Mikäli toimielimellä tai tietyllä henkilöllä on asiassa riittävä kelpoisuus yhtiön edustamiseen, tulee yhtiö lähtökohtaisesti sidotuksi siihen oikeustoimeen, jonka henkilö tai toimielin on yhtiön puolesta tehnyt. Vastaavasti tapauksen vastapuoli voi luottaa edustajan kelpoisuuteen, eikä hänellä ole erillistä velvollisuutta selvittää esimerkiksi sitä, onko kyseisen yhtiön edustajan toimivaltaa rajoitettu esimerkiksi yhtiön sisäisin määräyksin.³⁰ Osakeyhtiölain 6:28:ssä määrätään, milloin osakeyhtiölaissa tarkoitetun edustajan tekemä oikeustoimi ei sido yhtiötä. Ensimmäisen momentin mukaan sitomattomuus on seurauksena, mikäli edustaja on toiminut vastoin osakeyhtiölaissa säädettyä kelpoisuuden rajoitusta, ja kolmannen momentin mukaan, mikäli edustaja on ylittänyt toimivaltansa ja se, johon oikeustoimi kohdistui, tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä.

Osakeyhtiölain 22:11:n mukaan toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään OYL 1:8:ssä säädetyn huolellisuusveloitteen vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle. Lisäksi toisen momentin nojalla toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään muuten osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Vastaavia korvaussäännöksiä ei OYL:sta löydy niihin tilanteisiin, jossa toimijana olisi yhtiön työntekijä. Poikkeuksena on tilanne, jossa nimenkirjoitusoikeutettu olisi myös yhtiön osakkeenomistaja, jolloin periaatteessa OYL 22:2:n mukainen osakkeenomistajan korvausvelvollisuus saattaisi voida tulla sovellettavaksi.

Varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain 25 §:n mukaan valtuutettuna esiintyvä on velvollinen korvaamaan oikeustoimen perustellussa vilpittömässä mielessä olleelle vastapuolelle aiheuttamansa vahingon, jos valtuutettu ei voi näyttää, että hän on toiminut valtuutuksen mukaan tai että valtuuttajaksi ilmoitettu henkilö on oikeustoimen hyväksynyt tai että se muuten sitoo tätä. Ei ole selvää, missä laajuudessa säännös soveltuu OYL:n mukaisen edustajan kelpoisuutensa tai toimivaltansa ylittämiseen tekemään toimeen. OikTL:n soveltumista yhtiöoikeudellisiin suhteisiin on pidetty mahdollisena yhtiöjärjestyksen kohtuullistamista OikTL 36 §:n nojalla koskeneissa tapauksissa KKO 1990:171 ja 1999:42. Vaikuttaa myös perustellulta, että OikTL:n mukaiset oikeustoimen pätemättömyyttä koskevat 28–35 §:ien säännökset soveltuisivat sellaisinaan yhtiöoikeudellisen edustajan tekemiin oikeustoimiin. Siten OikTL vaikuttaisi monella tavoin soveltuvan myös osakeyhtiöoikeudellisissa suhteissa, mikä puoltaisi OikTL 25 §:n soveltumista yhtiön edustajaan.

Jos yhtiön puolesta toimiva taho, olipa tämä OYL:n mukainen edustaja tai OikTL:n mukainen valtuutettu, on yhtiön työntekijä, arvioitavaksi vastuukysymysten osalta tulee lisäksi muun muassa se, voisiko vahingonkorvausvastuu kanavoitua isännänvastuuperiaatteiden nojalla nimenkirjoitusoikeuden delegointipäätöksen tehneen toimielimen vastattavaksi.³¹

Vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan työnantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään työssä aiheuttaa. Tämä yhdessä OikTL 28 §:n kanssa saattaisi johtaa siihen, että yhtiön työntekijäedustajan kelpoisuutensa tai toimivaltansa ylittämisen tekemä oikeustoimi ei sitoisi yhtiötä, mutta yhtiö joutuisi kuitenkin korvaamaan vastapuolelle sitomattomuudesta aiheutuneen vahingon, mikä usein olisi (luontaisuuksiltaan) lähes sama lopputulos kuin oikeustoimen sitovuus suhteessa yhtiöön.

6. PÄÄTÖKSENTEKOVALLAN DELEGOIMINEN

Hallituksen osakeyhtiölakiin perustuvana yleisenä velvollisuutena on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä yhtiön edustamisesta. Jos yhtiölle on valittu toimitusjohtaja, hallituksella on oikeus antaa ohjeita ja määräyksiä toimitusjohtajalle yhtiön juoksevan hallinnon hoitamiseksi. Annetut ohjeet ja määräykset eivät kuitenkaan saa olla osakeyhtiölain tai muun lain pakottavan säännöksen, yhtiöjärjestyksen taikka hyvän tavan vastaisia.³² Osakeyhtiölain 6:17.2:n mukaan toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantaisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa. Osakeyhtiölain esitöissä on lisäksi erikseen todettu, ettei OYL:ssa ole tarkoitus rajoittaa hallituksen mahdollisuuksia erikseen valtuuttaa toimitusjohtajaa edustamaan yhtiötä sellaisessa asiassa, joka menee toimitusjohtajan OYL 6:17:ssä säänneltyjen tehtävien ulkopuolelle, tai antamasta tälle OYL 6:26:ssä tarkoitettua edustamisoikeutta.³³

Osakeyhtiölain 6:17.2 sanamuodosta jää kuitenkin auki, tarkoittaako säännöksessä mainittu ”valtuutus” sekä päätöksenteko-oikeuden että edustusvallan delegointia. On selvää jo OYL 6:26:n sanamuodon perusteella, että hallitus voi antaa edustusoikeuden eli nimenkirjoitusoikeuden hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle tai muulle nimetylle henkilölle. Hallituksen päätös esimerkiksi sitoutua sopimukseen ei itsessään saa sopimussidonnaisuutta voimaan, sillä sopimus on lisäksi erikseen allekirjoitettava yhtiön puolesta. Hallitus voi itse edustaa yhtiötä ja allekirjoittaa sopimuksen yhtiön puolesta, mutta useimmiten täytäntöönpanovaiheessa edustusvaltaa käyttää joku yhtiön nimenkirjoittajista.³⁴ Tulkinnanvaraisuus kohdistuu siihen, tarkoittaako ”valtuutus” tässä yhteydessä myös mahdollisuutta päätösvallan siirtämiseen.

Osakeyhtiölaissa ei ole OYL 6:17.2:n lisäksi säännelty sitä, voiko hallitus siirtää päätösvaltaansa yhtiön toimitusjohtajalle, tai sitä, voiko hallitus tai toimitusjohtaja siirtää päätösvaltaansa

30 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:25.

31 Hemmo 2003, s. 527.

32 Kyläkallio ym. 2020a, kohta L 5.1, s. 596.

33 HE 109/2005 vp., s. 89.

34 Hemmo 2003, s. 472.

yhtiön työntekijöille (kuten talousjohtajalle ja muille johtoryhmän jäsenille) tai ulkopuoliselle (kuten yhtiötä rahoitusjärjestelyssä avustavalle investointipankille). Hallitus voi OYL:n mukaan yksittäistapauksessa tai yhtiöjärjestyksen määräyksen nojalla tehdä päätöksen toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvassa asiassa. Lisäksi hallitus voi saattaa omaansa tai toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvan asian yhtiökokouksen päätettäväksi. Suoraan OYL 6:7:ssä määritellyt päätösvallan siirtomahdollisuudet perustuvat tilanteisiin, jossa päätöksenteko delegoidaan toimielinten keskinäisessä hierarkiassa ”ylöspäin”. Vastaavasti hallituksen mahdollisuutta siirtää päätösvaltaa yhtiön toimitusjohtajalle (tai edelleen työntekijöille/ulkopuolisille) yksittäisessä asiassa ei ole myöskään suoranaisesti rajoitettu.

Osakeyhtiölain esitöiden ja oikeuskirjallisuuden perusteella vaikuttaa selvältä, että vaikka osakeyhtiölaissa ei ole nimenomaisia säännöksiä hallituksen oikeudesta delegoida päätöksentekoa esimerkiksi toimitusjohtajalle, asiakohtaisesti tämä on pääsääntöisesti mahdollista. Hallitus ei kuitenkaan voi siirtää omaa vastuutaan tehtäviensä hoitamisesta muulle taholle.³⁵

Osakeyhtiön puolesta sen jokapäiväisessä toiminnassa tehtävistä päätöksistä (esimerkiksi päätöksen siitä, minkä suuruisella alennuksella kodinkoneliikkeen myyjä myy kodinkoneen asiakkaalle) suuren osan tekevät yhtiön työntekijät. Usein liiketoimintaan liittyvä päätösvallan delegointi on nimenomaista (esimerkiksi sisäiset ohjeet siitä, minkä suuruisia alennuksia työntekijät voivat ilman toimitusjohtajan hyväksyntää myöntää), mutta se saattaa aiemmin toteamallamme tavoin olla myös implisiittistä vakiintuneeseen käytäntöön ja hyväksyntään perustuvaa.

Kun siis sekä edustusvallan että ainakin juoksevaan liiketoimintaan liittyvän päätösvallan delegointi on mahdollista ilman OYL 6:17.2:n säännöstäkin, tulkitsemme säännöstä siten, että sen perusteella hallitus voisi yksittäistapauksissa delegoida toimitusjohtajalle päätösvallan lähtökohtaisesti hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvassa asiassa. Edellä esitetyn tavoin vastuu toimitusjohtajan delegoidun päätösvallan nojalla tekemistä päätöksistä säilyisi hallituksella. Kovin selkeästi säännöksen merkitys ei lain sanamuodosta ilmene.³⁶

Edellä viitatus tavoin OYL sisältää useita säännöksiä yhtiökokouksen oikeudesta delegoida päätösvalta laissa mainituista asioista (osakeanti, varojenjako) hallitukselle.³⁷ Ilmeisesti perinteisesti on pidetty itsestään selvänä, ettei yhtiökokous voi delegoida sille lain mukaan

nimenomaisesti kuuluvaa päätösvaltaa muulle toimielimelle ilman OYL:n nimenomaista säännöstä.³⁸ Kielteistä kantaa yhtiökokouksen päätösvallan delegointia kohtaan ilman OYL:n nimenomaista säännöstä puoltaa myös se, että yhtiökokouksen päätösvallan delegoinnilla voitaisiin tosiasiallisesti sivuuttaa yhtiön hallitus kokonaan täytäntöönpanon lisäksi myös itse päätöksenteosta. Tällöin kysymys osakkeenomistajien vastuusta korostuisi vielä edellä edustusvallan delegoinnin yhteydessä esitettyä enemmän. Näistä syistä vaikuttaisi siltä, ettei yhtiökokouksen päätösvaltaa voitaisi delegoida edes kaikkien osakkeenomistajien yksimielisellä päätöksellä tai yhtiöjärjestysmääräyksellä.³⁹

7. EDELLEEN VALTUUTTAMINEN / VALTUUTUKSEN SIIRTÄMINEN

Edellä esitetyn tavoin OYL:n säännöksissä, jotka koskevat yhtiökokouksen hallitukselle antamia ”valtuutuksia”, on tosiasiallisesti kyse siitä, että yhtiökokous delegoi päätösvaltaa yhtiön hallitukselle, joka myöhempänä ajankohtana päättää asiasta valtuutus päätöksen ja lain asettamissa rajoissa. Laissa ei suoraan säännellä sitä, voiko hallitus käyttää sille yhtiökokouksen päätöksellä delegoitua päätösvaltaa siirtämällä sille siirretyn päätösvallan eteenpäin esimerkiksi yhtiön toimitusjohtajalle tai muulle henkilölle, jolloin esimerkiksi toimitusjohtaja päättäisi asiasta, joka alun perin kuuluisi yhtiökokouksen päätettäväksi. Osakeyhtiölaissa ei ole säännöksiä hallituksen oikeudesta delegoida eteenpäin sille siirrettyä päätösvaltaa. Myöskään OYL:n esitöistä ei löydy suoranaista kannanottoa tämän kaltaiseen delegoidun päätösvallan siirtämiseen, eikä tämän kaltaista päätösvallan siirtoa ole myöskään siviilioikeudellisesti säännelty sen tarkemmin. Aiemman osakeyhtiölain esityöt ja siihen perustuva oikeuskirjallisuus viittaavat siihen, ettei yhtiökokouksen valtuutus päätöksellä hallitukselle delegoitua päätösvaltaa voi delegoida edelleen.⁴⁰

Edelleendelegointikieltoa puoltaa myös se, että laissa on katsottu tarpeelliseksi ylipäänsä säätää yhtiökokouksen oikeudesta delegoida päätösvaltaa siinä mainituissa asioissa sekä se, että laista ilmenee nimenomaisesti delegoinnin kohde (hallitus). Lisäksi edelleendelegointi voisi käytännössä estää osakkeenomistajia moittimasta delegaatin mahdollisesti tekemiä

35 HE 109/2005 vp., s. 82 sekä Kyläkallio ym. 2020a, kohta L 5.1, s. 598. Sitä, ettei hallituksen päätösvallan delegointi vapauta hallituksen jäseniä vastuusta, tukee myös hallintoneuvostolle delegointia koskeva HE 109/2005 vp., s. 19.

36 Tulkinta poikkeaa myös oikeuskirjallisuudessa esitetystä kannosta, joiden mukaan OYL:ssa ei säännellä hallituksen päätösvallan delegointia toimitusjohtajalle. Ks. Airaksinen – Pulkinen – Rasinaho I, 5:2 ja Kyläkallio ym. 2020a, kohta L 5.1, s. 598.

37 Lisäksi OYL:n mukaan yhtiöjärjestysmääräyksillä voidaan siirtää jotakin lähtökohtaisesti yhtiökokoukselle kuuluvia päätösasioita, kuten yhtiökokouksen puheenjohtajan ja rajoitetusti hallituksen jäsenten valinta (5:23 ja 6:9). Näiden merkitys edustus- ja päätösvallan delegointiin on rajallinen.

38 Esim. HE 27/1977 vp., s. 40, jonka mukaan ennen osakepääoman korotusvaltuutuksesta säätämistä vain yhtiökokous voi päättää osakepääoman korotuksesta. Näin myös Taxell, Lars Erik: Aktiebolagsstyrelsens kompetens att rätts-handla, Söderström & Co 1946, s. 252. Ks. myös Åhman 1997, s. 615, 620 ss.

39 Eri asia on, että osakkeenomistajat voivat osakassopimuksella keskinäisessä ja sopimusoikeudellisessa suhteessa sopia, että he tekevät yhtiökokouksessa jonkin osakkeenomistajan tai muun tahon edellyttämän päätöksen. Tällöin kyse ei kuitenkaan ole yhtiöoikeudellisen päätösvallan delegoinnista tällaiselle taholle. On myös mahdollista rajoittaa yhtiökokouksen päätösvaltaa yhtiöjärjestysmääräyksillä, jolloin saattaa olla mahdollista antaa jollekin taholle veto-oikeus yhtiökokouksen päätöksiin. Tällöinkään kyse ei ole päätösvallan delegoinnista vaan ainoastaan päätöksenteolle asetetusta lisäedellytyksestä.

40 HE 27/1977 vp., s. 40 sekä Af Schultén I 2003, s. 280.

lainvastaisia päätöksiä. Selvää on, ettei päätösvallan edelleendelegointi vapauta hallituksen jäseniä asiaan liittyvästä vastuusta. Voitaisiin ajatella, että päätösvallan edelleendelegointi voisi olla mahdollista esimerkiksi osakeantiin liittyvien toissijaisten, teknisten ja täytäntöönpanoon liittyvien seikkojen osalta, muttei tällaisen osakeantipäätöksen keskeisen (ainakaan OYL:ssa edellytetyn) sisällön osalta. Oikeuskäytäntöä kysymyksestä ei ilmeisesti ole.

8. VAIKUTTAAKO PÄÄTÖKSENTEKOVALLAN DELEGOINTI YHTIÖN EDUSTAJAN KELPOISUUTEEN?

Edellä todetun tavoin yhtiön edustajan edustusoikeudellinen kelpoisuus (oikeus sitoa yhtiö oikeustoimeen) vastaa lähtökohtaisesti hallituksen päätöksenteko-oikeutta. Edustaja ei tapauksen KKO 2014:65 mukaisesti voi sitoa yhtiötä omien osakkeiden hankintaan, ellei yhtiökokous ole tehnyt asiaa koskevaa asianmukaista päätöstä, ja sama pätee myös muihin asioihin, joista päätös OYL:n mukaan on tehtävä yhtiökokouksessa.⁴¹ Korkeimman oikeuden tapauksessa ei kuitenkaan käsitelty sitä, mitä olisi tapahtunut, jos yhtiökokous olisi valtuuttanut hallituksen päättämään omien osakkeiden hankinnasta. Tapaus ei siten estä tulkintaa, jonka mukaan yhtiön edustaja voisi tällaisen valtuutuksen voimassaollessa sitoa yhtiön omien osakkeiden hankintaan, vaikka hallitus ei olisi valtuutuksen nojalla tehnyt asianmukaista päätöstä. Tätä puoltaa myös se, että edustusoikeudellisen kelpoisuuden rajoituksena on vanhan osakeyhtiölain (VOYL) esitöissä pidetty toimielinten tehtävien jaon lisäksi VOYL:n pakottavia säännöksiä.⁴² Omien osakkeiden hankkimisesta päättäminen yhtiökokouksessa ei ole sillä tavoin pakottava säännös, että laki mahdollistaa myös päätösvallan delegoinnin hallitukselle. Toisaalta voidaan esittää, että kun KKO korostaa tapauksessa OYL:n muodollisten ja materiaalistien päätöksentekoodellytysten toteutumista, tämän tulisi koskea myös hallitusta, jolloin ilman OYL:n säännökset täyttävää päätöstä mikään taho ei voisi sitoutua OYL:n mukaan lähtökohtaisesti yhtiökokoukselle kuuluvaan päätökseen riippumatta vastapuolen vilpittömästä mielestä.

Kirjoittajien näkemys on, ettei yhtiöoikeudellisesta näkökulmasta ole perusteltua rajoittaa edustusoikeuden laajuutta siten, että hallituksen yleistoimivallasta ja hallitukselle yhtiökokouksen päätöksellä siirtyneestä päätösvallasta seuraavaa edustuskelpoisuutta sovellettaisiin epäyhnteneväisesti. Tätä tukee myös oikeuskirjallisuudessa esitetty kanta siitä, että hallituksen

---

41 Sen sijaan ilmeisesti mahdollinen yhtiöjärjestysmääräys, jonka mukaan OYL:n mukaan hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvasta asiasta on päätettävä yhtiöjärjestyksessä, ei ilmeisesti ole kelpoisuuden, vaan toimivallan rajoitus. Näin siksi, ettei yhtiöjärjestysmääräysten katsota automaattisesti tulevan kolmansien tietoon. Myös OYL 6:28:ssa puhutaan ”tässä laissa säädetystä kelpoisuuden rajoituksesta”. Tätä tukevat myös HE 89/1996 vp., s. 108 sekä HE 109/2005 vp., s. 89 jonka mukaan kelpoisuuden ylityksen sääntely OYL:ssa vastaa VOYL:ia sekä Åhman (1997), s. 596–597.

42 HE 89/1996 vp., s. 109.

edustuskelpoisuus ulottuu ilman eri päätöstä yhtiökokouksen päätöksen täytäntöönpanoon ja että hallituksen oikeus antaa valtuutuksia on yhtä laaja kuin hallituksen oma edustusvalta.⁴³ Lopputulos tällöin olisi, että yhtiön edustaja voisi sitoa yhtiön osakkeiden antamista koskevaan sitoumukseen, vaikka mitään osakeantipäätöstä ei olisi, jos sitoumuksen vastapuoli on perustellussa vilpittömässä mielessä ja yhtiökokous on antanut hallitukselle voimassaolevan osakeantivaltuutuksen eikä sitoumus ylitä valtuutukseen mahdollisesti sisältyviä tai OYL:n pakottavista säännöksistä (mitä nämä sitten ikinä ovatkaan) johtuvia rajoituksia. Sen sijaan, jos valtuutusta ei ole, edustajan sitoumus ei sido yhtiötä riippumatta muista edellytyksistä. Kun useat yhtiökokouksen ensisijaiseen päätösvaltaan kuuluvat oikeustoimet edellyttävät määrämuotoista päätöksentekoa ja rekisteröintiä kaupparekisteriin, yhtiön sitoutuminen edustuskelpoisuuden puitteissa mutta edustustoimivalta ylittäen tehtyyn oikeustoimeen johtaisi käytännössä usein yhtiön velvollisuuteen korvata vastapuolelle aiheutunut vahinko siitä, että oikeustoimea ei pystytä toteuttamaan. Korostamme edelleen, että selkeää oikeuskäytäntöä yhtiökokouksen päätöksentekovaltuutuksen vaikutuksesta edustajien toimen sitovuuteen ei ole.⁴⁴

9. LOPUKSI

Lainsäädännössä käytetyt käsitteet ”valtuutus”, ”kelpoisuus” ja ”toimivalta” merkitsevät eri laeissa (OikTL ja OYL) mutta myös saman lain sisällä osin eri asioita. Kun käsitteitä käytetään usein sopimuksissa ja yhtiöoikeudellisissa päätöksissä ilman, että niitä määriteltäisiin tyhjentävästi tai edes viitattaisiin soveltuvaan lakiin, käsitteiden monimerkityksisyys voi aiheuttaa huomattaviakin ongelmia.

Vaikka se, mihin oikeudelliseen ilmiöön käsitteillä kulloinkin viitataan, pystyttäisiinkin selvittämään, lainsäädäntö, jossa käsitteitä käytetään, on aukollinen ja jättää monia käytännössä esille tulevia kysymyksiä vaille vastauksia. Oikeuskäytännön antama apu tulkinnalle on rajallista prejudikaattien vähäisen määrän ja päätösten usein kasuistisen luonteen vuoksi. Myös oikeustieteen antama tulkinta-apu on rajallista, koska yhtiöoikeuden ja siviilioikeuden tutkijat lähestyvät päätöksentekoon ja edustamiseen liittyviä kysymyksiä varsin eri tavoin. Se, missä laajuudessa OikTL soveltuu asioihin, joista säädetään OYL:ssa, ei myöskään ole täysin selvää, vaikka ainakin jonkinasteinen soveltuvuus on olemassa.

Parhaassa tapauksessa tulevaisuuden lainsäädäntötyössä niin OikTL:ia kuin OYL:ia päivitetäisiin niin, että niiden käsitteistö yhdenmukaistettaisiin, samanaikainen soveltuminen selkeytettäisiin ja valtuutuksen (molemmista merkityksissä ymmärrettynä) käyttöala täsmennettäisiin.

---

43 Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho I, 6:25.

44 Ilmeisesti edes Åhman (1997) ei ota selkeää kantaa tähän kysymykseen.